



COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ДОРОНІН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF DORONIN v. UKRAINE)**

(Заява № 16505/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

19 лютого 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

19/05/2009

Текст рішення може підлягати редакційним правкам.

У справі «Доронін проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли судді:

пан Пеер **Лоренцен** (Peer Lorenzen), **Голова**,

пан Райт **Маруст** (Rait Maruste),

пан Карел **Юнгвірт** (Karel Jungwiert),

пані Ренате **Ягер** (Renate Jaeger),

пан Марк **Віллігер** (Mark Villiger),

пані Мір'яна **Лазарова-Трайковська** (Mirjana Lazarova-Trajkovska), **судді**,

пан Станіслав **Шевчук** (Stanislav Shevchuk), **суддя *ad hoc***,

та пані Клаудія **Вестердік** (Claudia Westerdiek), **Секретар секції**,

після обговорення за зачиненими дверима 27 січня 2009 року
виносить таке рішення, що було ухвалене у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу розпочато за заявою (№ 16505/02), поданою проти України до Суду 30 травня 2002 року громадянином України, паном Ігорем Дороніним (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Заявника, якому було надано юридичну допомогу, представляв А. Бущенко, адвокат, що практикує в місті Харкові. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — паном Юрієм Зайцевим з Міністерства юстиції.

3. Заявник стверджував, зокрема, що тримання його під вартою було незаконним і необґрунтовано тривалим.

4. 11 квітня 2007 року Суд вирішив повідомити Уряд про заяву. Суд також вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно (пункт 3 статті 29).

ЩОДО ФАКТІВ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

5. Заявник народився у 1960 році та проживає у місті Харкові.

6. 31 березня 2000 року діда заявника було вбито в його квартирі. 1 квітня 2000 року за фактом вбивства було порушено кримінальну справу.

7. 19 квітня 2000 року слідчий Жовтневого районного відділу міліції м. Полтави виніс постанову про проведення обшуку в квартирі

заявника. Слідчий також виніс постанову про примусовий привід заявника о 9 годині ранку 21 квітня 2000 року як підозрюваного в кримінальній справі за фактом вбивства його діда.

8. 20 квітня 2000 року заявника було затримано в м. Харкові і доставлено до м. Полтави. Після прибуття до м. Полтави заявник, як стверджувалось, спробував втекти з машини міліції та чинив опір працівникам міліції, які перешкоджали втечі.

9. Того самого дня працівники міліції склали протокол про злісну непокору заявника працівникам міліції. 21 квітня 2000 року на підставі цього протоколу Жовтневий районний суд м. Полтави (далі — районний суд) присудив заявникові п'ять днів адміністративного арешту згідно зі статтею 185 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Це рішення було остаточним і відповідно до статті 287 зазначеного Кодексу оскарженню не підлягало, але згідно зі статтею 294 могло бути переглянуте головою вищестоящего суду з власної ініціативи. Заявник двічі звертався зі скаргами до вищестоящих судів, вимагаючи перегляду справи, але 12 травня 2000 року Головою Полтавського обласного суду і 25 вересня 2001 року Головою Верховного Суду ці скарги були залишені без задоволення.

10. За твердженням заявника, 22 квітня 2000 року він дав письмові показання, у яких зізнався у вчиненні вбивства свого діда. Ці показання, як стверджувалось, були продиктовані працівником міліції К., який підписав і датував їх 20 квітня 2000 року. Того самого дня К. склав протокол допиту заявника як підозрюваного і також датував його 20 квітня 2000 року. На той час заявник не мав захисника.

11. 25 квітня 2000 року було порушено кримінальну справу щодо заявника за підозрою у вчиненні ним умисного вбивства свого діда. Цього ж дня заявника було тимчасово затримано в якості підозрюваного.

12. 27 квітня 2000 року прокурор Жовтневого району санкціонував застосування до заявника запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою строком на два місяці.

13. 31 травня 2000 року районний суд відхилив скаргу заявника на санкцію прокурора від 27 квітня 2000 року про взяття заявника під варту.

14. З 22 по 30 червня 2000 року заявник та його захисник ознайомлювалися з матеріалами справи.

15. 13 липня 2000 року справу було направлено до районного суду.

16. 21 серпня 2000 року районний суд провів розпорядче засідання і залишив без змін обраний заявникові запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

17. 10 листопада 2000 року захисник звернувся із заявою про звільнення заявника з-під варти. Суд залишив цю заяву без задоволення.

18. Під час судового розгляду заявник заперечував обвинувачення і стверджував, що зізнався у вчиненні злочину під примусом. У цьому зв'язку 6 червня 2001 року районний суд повернув справу на додаткове розслідування, а також для перевірки стверджуваних заявником фактів неналежного поведіння щодо нього протягом досудового слідства. Суд також відхилив заяву заявника про звільнення з-під варти і залишив обраний заявникові запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. 4 липня 2001 року Полтавський апеляційний суд (колишній Полтавський обласний суд) залишив це рішення без змін.

19. 18 липня 2001 року прокуратура отримала матеріали справи.

20. 1 серпня 2001 року слідчий прокуратури подав до районного суду подання про продовження строку тримання заявника під вартою з 18 липня до 18 вересня 2001 року.

21. 8 серпня 2001 року районний суд виніс рішення про продовження строку тримання заявника під вартою на зазначений у поданні період у зв'язку з підозрою, що заявник вчинив тяжкий злочин і може перешкоджати правосуддю.

22. 31 серпня 2001 року Полтавський апеляційний суд скасував рішення від 8 серпня 2001 року і повернув справу до районного суду на новий розгляд. При цьому суд не вирішував питання щодо подальшого тримання заявника під вартою.

23. 5 вересня 2001 року районний суд продовжив строк тримання заявника під вартою з 18 липня до 8 вересня 2001 року, посилаючись на те, що заявник може перешкоджати слідству або втекти від правосуддя.

24. 13 вересня 2001 року апеляційний суд залишив це рішення без змін.

25. У період з 17 серпня до 6 вересня 2001 року заявник ознайомлювався з матеріалами справи.

26. 6 вересня 2001 року справу було передано до районного суду.

27. 3 жовтня 2001 року суд повернув справу на додаткове розслідування і залишив обраний заявникові запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

28. 21 листопада 2001 року апеляційний суд Полтавської області скасував рішення від 3 жовтня 2001 року і направив справу на новий розгляд.

29. У невизначену дату мати заявника звернулась до Полтавської обласної прокуратури з вимогою порушити кримінальну справу стосовно слідчого у зв'язку з незаконним триманням її сина під вартою. 3 грудня 2001 року прокуратура залишила її заяву без задоволення як необґрунтовану.

30. 17 грудня 2001 року районний суд залишив обраний заявникові запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

31. 5 лютого 2002 року захисник подав заяву про звільнення заявника з-під варти. Того самого дня суд залишив цю заяву без задоволення.

32. 7 березня 2002 року додаткова судова експертиза встановила, що смерть діда заявника настала в момент, коли заявник не міг бути присутнім на місці злочину.

33. 10 травня 2002 року районний суд направив кримінальну справу стосовно заявника на додаткове розслідування і звільнив заявника з-під варти під підписку про невиїзд.

34. 30 грудня 2002 року кримінальну справу стосовно заявника було закрито за недоведеністю його участі у вбивстві.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО І ПРАКТИКА

A. Кримінально-процесуальний кодекс від 28 грудня 1960 року

35. Стаття 135 Кодексу передбачає, що в разі неявки за викликом слідчого без поважних причин обвинувачений підлягає приводу до слідчого. Згідно зі статтею 136 Кодексу привід обвинуваченого до слідчого здійснюється органами внутрішніх справ за мотивованою постановою слідчого.

36. Інші положення Кодексу, які стосуються справи, наведено в рішеннях Суду у справах «Слоєв проти України» (*Yeloyev v. Ukraine*) (№ 17283/02, п. 35, від 6 листопада 2008 року) та «Свершов проти України» (*Svershov v. Ukraine*) (№ 35231/02, п. 40, від 27 листопада 2008 року).

B. Кодекс про адміністративні правопорушення

37. Стаття 32 Кодексу передбачала, що адміністративний арешт міг установлюватися і застосовуватися лише у виняткових випадках за окремі види адміністративних правопорушень на строк до п'ятнадцяти діб.

38. Стаття 185 Кодексу передбачала накладення штрафу або застосування адміністративного арешту на строк до п'ятнадцяти діб за злісну непокору вимогам працівника міліції.

39. Згідно зі статтею 287 Кодексу постанова про накладення адміністративного стягнення за винятком постанови, винесеної судом першої інстанції, могла бути оскаржена. Щодо постанов судів першої інстанції вони згідно з цією статтею були остаточними і не підлягали оскарженню в ординарному для справ про адміністративні

правопорушення порядку за винятком випадків, передбачених законом.

40. Стаття 294 Кодексу передбачала, що судові рішення у справі про адміністративне правопорушення могло бути переглянуто суддею того самого суду за протестом, внесеним прокурором, або суддею вищестоящего суду за власною ініціативою.

В. Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 року [у редакції, чинній на час подій]

41. У відповідних положеннях Закону зазначено:

Стаття 2

«Право на відшкодування шкоди в розмірах і в порядку, передбачених цим Законом, виникає у випадках:

постановлення виправдувального вироку суду;

закриття кримінальної справи за відсутністю події злочину, відсутністю у діянні складу злочину або недоведеністю участі обвинуваченого у вчиненні злочину;

відмови в порушенні кримінальної справи або закриття кримінальної справи з підстав, зазначених у пункті 2 частини першої цієї статті...»

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 5 КОНВЕНЦІЇ

42. Заявник скаржився на те, що тримання його під вартою було нерозумно тривалим і незаконним. Він посилався на пункти 1(с) і 3 статті 5 Конвенції, які передбачають:

«1. Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом:

с) законний арешт або затримання особи, здійснене з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення;

...

3. [Кожному], кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту «с» пункту 1 цієї статті... має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судові засідання».

А. Щодо прийнятності

1. Невичерпання національних засобів юридичного захисту

43. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав національні засоби юридичного захисту, які були в його розпорядженні відповідно до Закону «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» (див. пункт 41 вище).

44. Заявник стверджував, що національні органи не вважали його тримання під вартою незаконним і що засіб юридичного захисту, на який посилався Уряд, не був ефективним стосовно його скарг.

45. Суд зазначає, що суть скарг заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції полягає у відсутності чіткої законної підстави стосовно певних періодів його попереднього ув'язнення. Заявник не стверджував, що тримання його під вартою суперечило будь-якому положенню національного законодавства, та й Уряд не посилався на якийсь національний засіб юридичного захисту, яким заявник міг би скористатися для порушення питання відповідності національного закону положенням статті 5 Конвенції (див. рішення у справі «Соловей і Зозуля проти України» (*Solovey and Zozulya v. Ukraine*) №№ 40774/02 і 4048/03, п. 77, від 27 листопада 2008 року). Крім того стосовно наявності у заявника можливості вимагати відшкодування за весь період тримання його під вартою слід зазначити, що заявник скаржився на незаконність і тривалість тримання його під вартою під час провадження, тоді як у Законі «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» йдеться про позов до держави про відшкодування шкоди, завданої особі триманням під вартою, якщо її причетність до злочину, у вчиненні якого її підозрювали, не була доведена слідчими органами (див. пункт 41 вище). Отже, ця частина заяви не може бути відхилена на підставі невичерпання національних засобів юридичного захисту.

2. Вимога шестимісячного строку

46. Уряд також стверджував, що спочатку заяву подала мати заявника від свого імені, а заявник подав формуляр заяви лише 26 вересня 2005 року.

47. Заявник стверджував, що він постійно підтримував цю заяву, але, перебуваючи під вартою, він не мав можливості подати власну. Він також посилався на те, що оскаржив у екстраординарному порядку рішення суду від 21 квітня 2000 року стосовно застосування до нього адміністративного арешту до апеляційного суду та

Верховного Суду і що останній листом від 25 вересня 2001 року повідомив його про відмову в задоволенні скарги.

48. Суд зазначає, що звернення, на яке посилається Уряд, було подано матір'ю заявника від її імені 14 січня 2002 року. Однак сам заявник уперше звернувся до Суду зі скаргою на згадані вище порушення його прав 30 травня 2002 року, тобто через двадцять днів після звільнення з-під варти. Тому Суд доходить висновку, що скарги заявника на незаконність і тривалість його тримання під вартою були подані вчасно.

49. Щодо його затримання 20 квітня 2000 року та адміністративного арешту з 21 до 25 квітня 2000 року Суд зазначає, що провадження у справі про адміністративне правопорушення, яке завершилося п'ятиденним адміністративним арештом заявника, мало місце у квітні 2000 року, а заявник подав свою заяву через два роки після цих подій. Отже, будь-яка скарга на несправедливість зазначеного провадження вважатиметься поданою із запізненням. Безуспішні звернення заявника щодо перегляду рішень в екстраординарному порядку не можуть братися до уваги, оскільки такий перегляд не є засобом юридичного захисту у значенні пункту 1 статті 35 Конвенції (див. рішення у справі «Кучеренко проти України» (*Kucherenko v. Ukraine*), заява № 41974/98, від 4 травня 1999 року). Однак Суд вважає, що сам по собі адміністративний арешт заявника безпосередньо пов'язаний із його затриманням як підозрюваного у кримінальній справі та триманням його під вартою у цьому статусі. Тому Суд об'єднує розгляд заперечень Уряду щодо цього періоду тримання заявника під вартою з розглядом суті скарги заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції.

3. Висновок

50. Отже, Суд долучає до розгляду суті скарг заявника аргументи Уряду про те, що заявник запізно подав скарги за пунктом 1 статті 5 стосовно тримання його під вартою з 20 до 25 квітня 2000 року. Суд відхиляє решту заперечень Уряду і визнає, що скарги, подані за пунктами 1 і 3 статті 5, не є явно необґрунтованими у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вони не є неприйнятними з інших підстав. Відповідно, вони мають бути визнані прийнятними.

В. Щодо суті

1. Пункт 1 статті 5 Конвенції

51. Сторони не подали ніяких зауважень щодо суті скарг.

52. Суд повторює, що проголошуючи право на свободу, пункт 1 статті 5 Конвенції має на увазі фізичну свободу особи і мета цього положення полягає в недопущенні свавільного позбавлення такої свободи (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Амюр проти Франції» (*Amuur v. France*) від 25 червня 1996 року, п. 42, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-III). Перелік винятків стосовно права на свободу, яке гарантує пункт 1 статті 5, є вичерпним, і лише вузьке тлумачення цих винятків відповідатиме меті цього положення (див. справу «Мубіланзіла Маєка і Канікі Мітунга проти Бельгії» (*Mubilanzila Mayeka and Kaniki Mitunga v. Belgium*), № 13178/03, п. 96, ЄСПЛ 2006-..., з додатковими посиланнями).

53. Суд зазначає, що у справі, яка розглядається, тримання заявника під вартою можна поділити на кілька періодів. Перший період, з 20 до 25 квітня 2000 року, стосується його затримання та адміністративного арешту. Другий період, який охоплювався постановою, санкціонованою прокурором, тривав з 25 квітня до 25 червня 2000 року, коли закінчився строк, вказаний в цій постанові. Третій період, протягом якого тримання заявника під вартою здійснювалося без будь-якого рішення, тривав із 25 червня до 21 серпня 2000 року та з 8 вересня до 3 жовтня 2001 року. Четвертий період, протягом якого заявника тримали під вартою на підставі судових рішень щодо тримання заявника під вартою протягом судового розгляду справи, тривав із 21 серпня 2000 року до 18 липня 2001 року та з 3 жовтня 2001 року до 10 травня 2002 року. Крім того суди двічі ухвалювали рішення про тримання заявника під вартою на визначений строк, але в обох випадках більша частина цього строку зазначалась ретроактивно: з 18 липня до 8 серпня 2001 року і з 31 серпня до 5 вересня 2001 року.

а. Затримання та адміністративний арешт заявника

54. Суд зазначає, що 19 квітня 2000 року слідчий виніс постанову про привід заявника органами внутрішніх справ як підозрюваного у кримінальній справі. 20 квітня 2000 року заявника затримали працівники міліції як підозрюваного та доправили його до іншого міста для допиту. На думку Суду, з моменту затримання заявника 20 квітня 2000 року на підставі цієї постанови заявника було позбавлено свободи з метою допровадження його до компетентного судового органу у зв'язку з підозрою у вчиненні вбивства. Відповідно, початкове позбавлення його свободи відповідало пункту 1(с) статті 5 Конвенції. Злісна непокора заявника працівникам міліції та його адміністративний арешт у зв'язку з цим правопорушенням мали місце вже після того, як його затримали. З огляду на ці обставини тримання заявника під вартою за адміністративне правопорушення не могло, на думку Суду, звільнити органи влади від обов'язку забезпечення

процедурних гарантій, пов'язаних зі статусом підозрюваного у кримінальній справі, який мав заявник.

55. Крім того незважаючи на те, що адміністративний арешт на підставі рішення суду, як правило, підпадає під дію пункту 1(а) статті 5 Конвенції, практика Суду вказує, що іноді необхідно за зовнішніми ознаками та використаними формулюваннями побачити реальну ситуацію (див. справу «Кафкаріс проти Кіпру» (*Kafkaris v. Cyprus*), № 21906/04, п. 116, ECHR 2008-..., з подальшими посиланнями). Факти справи свідчать про те, що під час адміністративного арешту із заявником поводитись як з підозрюваним у кримінальній справі і слідчий допитував його стосовно справи про вбивство. Суд зазначає, що, хоча адміністративний арешт було застосовано до заявника на підставі іншого національного закону, не було видимих ознак зміни статусу заявника ані до, ані під час, ані після його адміністративного арешту. Отже, Суд доходить висновку, що адміністративний арешт заявника був фактично частиною тривалішого безперервного періоду тримання заявника під вартою як підозрюваного у кримінальній справі про вбивство, що належить до сфери пункту 1 (с) статті 5. Відтак, Суд відхиляє заперечення Уряду щодо недотримання вимоги шестимісячного строку стосовно цього періоду перебування заявника під вартою.

56. Далі Суд зазначає, що, як свідчать факти справи, адміністративний арешт заявника використали для того, щоб забезпечити його перебування як підозрюваного у кримінальній справі в розпорядженні слідчих органів, не забезпечуючи при цьому його процесуальних прав як підозрюваного, зокрема його права на захист. Лише після закінчення п'ятиденного адміністративного арешту було вирішено питання про взяття його під варту як підозрюваного у кримінальній справі згідно з відповідними положеннями Кримінально-процесуального кодексу. На думку Суду, зазначені дії слідчих органів не сумісні з принципом юридичної визначеності, є свавільними і суперечать принципу верховенства права. Отже, Суд доходить висновку, що в зазначений період мало місце порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

в. Тримання заявника під вартою на підставі санкції прокурора

57. Слід зазначити, що у період з 25 квітня до 25 червня 2000 року тримання заявника під вартою здійснювалось на підставі першої санкції прокурора про двомісячне тримання заявника під вартою. Такий процесуальний захід передбачався відповідним застереженням України, яке було чинним на той час (див. рішення у справі «Невмержицький проти України» (*Nevmerzhtsky v. Ukraine*),

№ 54825/00, п. 112—114, ECHR 2005-II (витяги); згадане вище рішення у справі «Єлоєв проти України», п. 45). На думку Суду, тримання заявника під вартою протягом зазначеного періоду не дає підстав для порушення питання незаконності за пунктом 1 статті 5 Конвенції.

с. Тримання заявника під вартою без будь-якого рішення

58. Суд зазначає, що тримання заявника під вартою з 25 червня до 21 серпня 2000 року та з 8 вересня до 3 жовтня 2001 року здійснювалося без будь-якого рішення і виправдовувалось лише тим, що він ознайомлювався з матеріалами справи або що справа передавалась від слідчого до суду. Раніше Суд у подібних справах проти України визнавав наявність порушення у зв'язку з такими обставинами (див. згадане вище рішення у справі «Єлоєв проти України», пункти 48—51). Суд не вбачає підстав для відступу від своїх висновків у справі, що розглядається. Отже, щодо зазначених періодів тримання заявника під вартою також мало місце порушення пункту 1 статті 5.

d. Тримання заявника під вартою на підставі судових рішень

59. Протягом інших періодів заявника тримали під вартою на підставі судових рішень, в яких не зазначався строк (з 21 серпня 2000 року до 18 липня 2001 року та з 3 жовтня 2001 року до 10 травня 2002 року) або строк зазначався ретроактивно (з 18 липня до 8 серпня 2001 і з 31 серпня до 5 вересня 2001 року). Суд повторює, що він уже встановлював порушення пункту 1 статті 5 Конвенції за обставин, коли українські суди продовжували строк тримання під вартою на невизначений період (див. згадане вище рішення у справі «Єлоєв проти України», пункти 52—55). Суд також визнавав порушення цього положення у зв'язку з санкціонуванням тримання під вартою ретроактивно (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Каралевічіус проти Литви» (*Karalevičius v. Lithuania*), № 53254/99, пункти 51, 52, від 7 квітня 2005 року). У справі, що розглядається, Суд не вбачає підстав для відступу від своїх висновків. Отже, щодо зазначених періодів тримання заявника під вартою також мало місце порушення пункту 1 статті 5.

2. Пункт 3 статті 5 Конвенції

60. Сторони не надали коментарів по суті.

61. Суд зазначає, що заявника було затримано 20 квітня 2000 року і звільнено з-під варті 10 травня 2002 року. Відповідно, тримання

заявника під вартою тривало понад два роки. Час, проведений заявником під вартою, в абсолютному вимірі не є коротким (див. і порівн. рішення у справі «Іловецький проти Польщі» (*Iłowiecki v. Poland*), № 27504/95, п. 52, від 4 жовтня 2001 року).

62. Суд повторює, що при вирішенні питання, чи було дотримано пункт 3 статті 5, необхідно розглянути й оцінити обґрунтованість підстав, які переконали судові органи у справі, що розглядається Судом, ухвалити рішення про такий серйозний відступ від принципу поваги до особистої свободи і презумпції невинуватості, що має місце при будь-якому ув'язненні особи без відповідного засудження її судом (див. рішення у справі «Стогмюллер проти Австрії» (*Stogmüller v. Austria*) від 10 листопада 1969 року, серія А, № 9, п. 4).

63. Суд зауважує, що, хоча й видається, що вчинена заявником спроба втекти дала відповідним органам підстави для тримання його під вартою протягом досудового слідства та розгляду справи в суді, серйозність пред'явлених йому обвинувачень, ризик його ухилення та перешкоджання здійсненню правосуддя залишалися єдиними підставами, з огляду на які суд не змінював обраний йому запобіжний захід. Однак згідно з пунктом 3 статті 5 зі спливом певного часу подальше існування обґрунтованої підозри перестає само по собі бути підставою для позбавлення свободи і судові органи мають навести інші підстави для подальшого тримання такої особи під вартою (див. рішення у справах «Яблонський проти Польщі» (*Jabłoński v. Poland*), № 33492/96, п. 80, від 21 грудня 2000 року та «І. А. проти Франції» (*I. A. v. France*), № 28213/95, п. 102, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VII). До того ж такі підстави мають бути чітко вказані національними судами (див. згадане вище рішення у справі «Іловецький проти Польщі», п. 61). З матеріалів, які є в розпорядженні Суду, не вбачається, що національні суди наводили такі підстави або розглядали можливість застосування тих чи інших альтернативних запобіжних заходів замість тримання під вартою. Посилаючись головним чином на тяжкість обвинувачень, відповідні органи подовжували строк тримання заявника під вартою на підставах, які не можна вважати «відповідними і достатніми».

64. Наведені міркування є достатніми, щоб Суд дійшов висновку, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

65. Посилаючись на статтю 3, заявник скаржився на неналежне поведіння працівників міліції. Заявник також стверджував, що судові рішення про його адміністративний арешт було свавільним і порушувало пункт 1 статті 6 Конвенції. Посилаючись на пункти 1, 2 і 3

(b) і (c) статті 6, він також скаржився на несправедливість судового розгляду порушеної щодо нього кримінальної справи.

66. Суд розглянув решту поданих заявником скарг. Але враховуючи всі наявні матеріали та оцінюючи оскаржувані питання в межах своєї компетенції, Суд визнає, що вони не містять жодних ознак порушення прав і свобод, проголошених Конвенцією та протоколами до неї.

67. Тому Суд відхиляє цю частину заяви відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції як явно необґрунтовану.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

68. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

69. Заявник вимагав 50 000 євро відшкодування моральної шкоди.

70. Уряд вважав таку вимогу необґрунтованою.

71. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, Суд присуджує заявникові відшкодування моральної шкоди в розмірі 5000 євро.

B. Судові та інші витрати

72. Заявник також вимагав 2500 євро компенсації судових та інших витрат.

73. Уряд вказував на те, що ця вимога не підтверджена жодними документами.

74. Відповідно до практики Суду заявник має право на компенсацію судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. У справі, що розглядається, беручи до уваги наявну інформацію та зазначені вище критерії, Суд відхиляє цю вимогу заявника.

C. Пеня

75. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, плюс три відсоткових пункти.

За цих підстав Суд одноголосно

1. *Долучає* до розгляду справи по суті аргумент Уряду стосовно застосування правила шестимісячного строку до скарги за пунктом 1 статті 5 Конвенції про незаконність тримання його під вартою з 20 до 25 квітня 2000 року та відхиляє цей аргумент після розгляду по суті.

2. *Відхиляє* решту заперечень Уряду.

3. *Оголошує* скаргу за статтею 5 Конвенції прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

4. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

5. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

6. *Постановляє*:

а) що упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявникові 5000 (п'ять тисяч) євро відшкодування моральної шкоди, ця сума має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цієї суми;

б) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

7. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 19 лютого 2009 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія Вестердік,
Секретар

Пеер Лоренцен,
Голова